

REGERINGSKANSLIET

Remiss

2012-03-23

S2012/2474/FS

Socialdepartementet

Enheten för folkhälsa och sjukvård

STOCKHOLMS STAD Kommunstyrelsen KF/KS Kansli	
Ink.	2012 -03- 29
Dnr:	007 - 546 / 2012
Till:	EU

Remiss Ds 2012:6 Patientrörlighet i EU – förslag till ny lag

Remissinstanser:

1. Kammarrätten i Stockholm
2. Förvaltningsrätten i Göteborg
3. Förvaltningsrätten i Luleå
4. Datainspektionen
5. Domstolsverket
6. Folkhälsoinstitutet
7. Försäkringskassan
8. Kommerskollegium
9. Konkurrensverket
10. Konsumentverket
11. Läkemedelsverket
12. Socialstyrelsen
13. Smittskyddsinstitutet
14. Statens beredning för medicinsk utvärdering
15. Statskontoret
16. Sveriges Exportråd
17. Swecare
18. Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket
19. Tillväxtverket
20. Stockholms läns landsting
21. Uppsala läns landsting
22. Sörmlands läns landsting
23. Östergötlands läns landsting
24. Jönköpings läns landsting
25. Kronobergs läns landsting
26. Kalmar läns landsting
27. Gotlands kommun
28. Blekinge läns landsting
29. Skåne läns landsting
30. Hallands läns landsting
31. Västra Götalands läns landsting
32. Värmlands läns landsting
33. Örebro läns landsting

82. Sveriges Tandläkarförbund
83. Privattandläkarna
84. Sveriges Tandhygienistförening
85. Sveriges Farmaceutförbund
86. Farmaciförbundet
87. Läkemedelsindustriföreningen
88. Tjänstetandläkarna
89. Vårdförbundet
90. Riksförbundet sällsynta diagnoser
91. Sveriges pensionärsförbund
92. Riksorganisationen för vård och omsorg utan vinstsyfte (FAMNA)
93. Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag (LÖF)
94. Almega
95. Tjänstemännens centralorganisation (TCO)
96. Svenska akademikers centralorganisation (SACO)
97. Landsorganisationen (LO)

Promemorian innehåller förslag som syftar till att i svensk rätt genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/24/EU av den 9 mars 2011 om tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård (patientrörlighetsdirektivet).

Frågor under remisstiden besvaras av departementssekreterare Maria Nilsson telefon 08-405 38 47.

Remissvaren ska ha inkommit till Socialdepartementet **senast onsdagen den 20 juni 2012**. Vi ser helst att ni endast skickar dem i **elektronisk form** och då både i wordformat och pdf-format. Remissvaren ska skickas till följande e-postadresser: registrator@social.ministry.se och s.fs@social.ministry.se

Remissbehandlingen innebär att regeringen vill ha synpunkter på förslag, avvägningar och motiveringar i promemorian. **Myndigheter under regeringen** är skyldiga att svara på remissen. En myndighet avgör dock på eget ansvar om den har några synpunkter att redovisa i ett remissyttrande. Om myndigheten inte har några synpunkter, räcker det att i yttrandet ge besked om detta. **För andra remissinstanser** innebär remissen en inbjudan att lämna synpunkter.

Råd om hur remissyttrandet utformas finns i Statsrådsberedningens broschyr "Svara på remiss. Hur och varför?" Broschyren kan laddas ner från <http://regeringen.se/sb/d/242/a/3652>

Olivia Wigzell
Departementsråd

Ds 2012:6

Patientrörlighet i EU

förslag till ny lag

REGERINGSKANSLIET

Socialdepartementet

SOU och Ds kan köpas från Fritzes kundtjänst. För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Fritzes Offentliga Publikationer på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Beställningsadress:
Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Orderfax: 08-598 191 91
Ordertel: 08-598 191 90
E-post: order.fritzes@nj.se
Internet: www.fritzes.se

Svara på remiss – hur och varför. Statsrådsberedningen (SB PM 2003:2, reviderad 2009-05-02)
– En liten broschyr som underlättar arbetet för den som ska svara på remiss.
Broschyren är gratis och kan laddas ner eller beställas på
<http://www.regeringen.se/>

Tryckt av Elanders Sverige AB
Stockholm 2012

ISBN 978-91-38-23698-7
ISSN 0284-6012

Innehåll

1	Promemorians huvudsakliga innehåll.....	9
2	Lagförslag	13
2.1	Lag om ersättning för vissa vårdkostnader som uppkommit vid vård i ett annat land inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).....	13
2.2	Lag om landstingens och kommunernas kostnadsansvar för viss utlandsvård.....	20
2.3	Lag om ändring i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763).....	22
2.4	Lag om ändring i lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner m.m.....	24
2.5	Lag om ändring i lagen (2008:145) om statligt tandvårdsstöd.....	25
3	Uppdraget	27
4	Patientrörlighetsdirektivet	29
4.1	Patientrörlighetsdirektivets syfte.....	30
4.2	Patientrörlighetsdirektivets bestämmelser.....	30

4.2.1	Direktivets tillämpningsområde m.m.	30
4.2.2	Medlemsstaternas ansvar beträffande gräns- överskridande hälso- och sjukvård.....	31
4.2.3	Ersättning av kostnader för gränsöver- skridande hälso- och sjukvård.....	32
4.2.4	Hälso- och sjukvårdssamarbete	33
4.2.5	Införlivande och ikraftträdande	33
5	Sveriges hantering av den gränsöverskridande vården – en nulägesbeskrivning.....	35
5.1	Förordning (EG) nr 883/2004	35
5.2	Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt	37
5.3	Statistik	39
6	Den svenska vårdvalsreformen	41
6.1	Vårdvalet.....	41
6.2	Vårdgarantin.....	42
6.3	Möjligheten att välja planerad vård i Sverige	43
6.4	Den statliga utredningen ”Stärkt ställning för patienten genom en ny patientlagstiftning”	44
6.5	Förbättrad tillgång till personuppgifter inom och mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten m.m.	44
7	Genomförande av direktiv.....	47
8	Gällande rätt.....	49
8.1	Hälso- och sjukvårdslagen.....	49
8.2	Tandvårdslagen m.m.	51
8.3	Läkemedelslagen.....	53

8.4	Lagen om handel med läkemedel	53
8.5	Patientskadelagen och läkemedelsförsäkringen	54
8.6	Lagen om läkemedelsförmåner m.m.	56
8.7	Offentlighets- och sekretesslagen.....	59
8.8	Patientsäkerhetslagen	60
8.9	Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd.....	60
8.10	Läkemedelsverkets föreskrifter.....	60
8.11	Förordning (EG) nr 883/2004.....	61
8.12	Förordning (1994:2053) om vissa ersättningar i internationella förhållanden till landsting och kommuner från staten	62
9	Genomförande av direktivet – en ny lag	63
9.1	Inledande bestämmelser	63
9.1.1	En ny lag om ersättning för vissa vård- kostnader som uppkommit vid vård i ett annat land inom det Europeiska ekonomiska sam- arbetsområdet	64
9.1.2	Förhållandet till förordning (EG) nr 883/2004 m.m.....	66
9.2	Rätten till ersättning	67
9.2.1	Vårdförmåner i Sverige.....	68
9.2.2	Villkor för rätt till ersättning	70
9.3	Ersättningens storlek	81
9.3.1	Hälso- och sjukvård och viss tandvård.....	82
9.3.2	Ersättning för förskrivna läkemedel och andra varor som en patient själv har införskaffat.....	87
9.3.3	Det statliga tandvårdsstödet	93
9.4	Beslutande myndighet m.m.....	94

9.5	Frågor om förhandsbesked och förhandstillstånd m.m.	98
9.6	Beslut i en ersättningsfråga ska alltid motiveras.....	103
9.7	Rimliga tidsfrister.....	104
9.8	Frågor om utredning, sekretess och uppgifts- skyldighet m.m.	105
9.8.1	Frågor om yttranden, sekretess och uppgifts- skyldigheter.....	106
9.8.2	Frågor om personuppgiftsbehandling	111
9.9	Överklagande.....	113
9.10	Ikraftträdandebestämmelser.....	114
9.11	En lag om landstingens och kommunernas kostnads- ansvar för viss utlandsvård.....	115
9.12	Övriga lagförslag	120
9.12.1	Hälso- och sjukvård m.m.	121
9.12.2	Förskrivna läkemedel och andra varor som en patient själv införskaffat	122
9.12.3	Statligt tandvårdsstöd	122
10	Direktivets krav på informationsutbyte	125
10.1	Nationell kontaktpunkt.....	126
10.1.1	Till de som bor i Sverige (allmänhet och hälso- och sjukvårdspersonal)	126
10.1.2	Till övriga EES-medborgare	127
10.2	Informationsutbyte via IMI	128
11	Sveriges ansvar som behandlande medlemsstat	131
11.1	Allmänna hälso- och sjukvårdsprinciper.....	131
11.2	Information	133

11.3 Patientsäkerhet.....	134
11.4 Patientskadeförsäkring	135
11.5 Personuppgifter.....	135
11.6 Patientjournal.....	136
11.7 Likabehandlingsprincipen.....	138
11.8 Likabehandling avseende arvoden.....	139
11.9 Information på olika språk.....	141
11.10 Pensionärer.....	142
12 Sveriges ansvar då vården ges utomlands	143
12.1 Medicinsk uppföljning.....	143
12.2 Patientjournal.....	144
12.3 Erkännande av recept m.m.	144
13 Direktivets krav på hälso- och sjukvårdssamarbete	147
13.1 Genomförandeakter.....	148
13.2 Delegerade akter	149
14 Konsekvensanalys	151
14.1 Ekonomiska konsekvenser	152
14.2 Det kommunala självstyret.....	156
15 Författningskommentarer	161
Bilaga 1 Direktiv svensk version	178
Bilaga 2 Direktiv engelsk version	199

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

Promemorian innehåller förslag som syftar till att i svensk rätt genomföra Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/24/EU av den 9 mars 2011 om tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård, i det följande förkortat patientrörlighetsdirektivet. Det huvudsakliga syftet med patientrörlighetsdirektivet är att åstadkomma en mer allmän och effektiv tillämpning av de principer som EU-domstolen utarbetat om fri rörlighet för vårdtjänster och på så sätt utveckla den inre marknaden.

I promemorian föreslås en ny lag om ersättning för vissa vårdkostnader som uppkommit vid vård i ett annat land inom det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). I lagen anges villkor för rätt till ersättning samt hur en ersättnings storlek ska bestämmas. I lagen finns vidare bestämmelser som gör det möjligt för patienter att söka förhandsbesked för planerad vård i ett annat EES-land. Lagen innehåller även bestämmelser om utrednings- och uppgiftsskyldighet. Det är Försäkringskassan, som efter ansökan av en patient, prövar frågor om ersättning enligt lagen. Beslut om ersättning ska fattas inom 90 dagar från det att en fullständig ansökan har kommit in till Försäkringskassan. Det är Försäkringskassan som ska utbetala beslutade ersättningar. Beslut om ersättning eller förhandsbesked ska få överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätt.

I promemorian föreslås även en ny lag om landstingens och kommunernas kostnadsansvar. Denna lag reglerar hur kostnadsansvaret för den gränsöverskridande vården ska fördelas mellan staten samt landsting och kommuner. Enligt förslaget ska landstingen bekosta ersättningen för hälso- och sjukvård, viss tandvård, läkemedel, andra varor, förbrukningsartiklar och hjälpmedel som erhålls i annat EES-land av personer som är bosatta inom landstinget eller är kvarskrivna i landstinget enligt 16 § folkbokföringslagen och stadigvarande vistas där. Kommunerna ska ansvara för ersättningen för hjälpmedel som tillhandahållits utomlands om kommunen skulle haft kostnadsansvar för motsvarande hjälpmedel i Sverige. Landstingens och kommunernas kostnadsansvar avser både sådan vård som söks med stöd i den nya ersättningslagen och med stöd i förordning (EG) nr 883/2004. Försäkringskassan kommer även fortsättningsvis att fungera som beslutande myndighet vad avser ersättning för gränsöverskridande vård enligt förordning (EG) nr 883/2004.

Staten kommer även fortsättningsvis ansvara för kostnaderna för tandvård som hade berättigat till stöd enligt lagen om statligt tandvårdsstöd om den utförts i Sverige. Vidare kommer staten även ha kostnadsansvaret för utlandsvård för sådana personer som inte är folkbokförda eller kvarskrivna i Sverige men som ändå ingår i personkretsen, exempelvis utlandsboende pensionärer som har sin huvudsakliga pension från Sverige. Staten kommer även ha kostnadsansvar för de bilaterala överenskommelser och konventioner med andra länder som omfattar hälso- och sjukvård.

I promemorian föreslås även ändringar i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763), lagen om läkemedelsförmåner (2002:160) och lagen om statligt tandvårdsstöd (2008:145) för att möjliggöra att berörda personer vid beräkning av olika högkostnadsskydd kan tillgodogöra sig vissa kostnader för gränsöverskridande hälso- och sjukvård, tandvård och läkemedel.

I promemorian görs bedömningen att Försäkringskassan och Socialstyrelsen ska vara nationella kontaktpunkter för gränsöverskridande vård. Dessa kontaktpunkter ska svara för information

om gränsöverskridande vård till både personer boende i Sverige samt övriga EES-medborgare.

Avslutningsvis görs bedömningen att förslagen inte kommer innebära någon ökning av kostnaderna för den gränsöverskridande vården. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 oktober 2013.